

**YKSIKÖKOHTAINEN ESIOPETUKSEN
TOIMINTASUUNNITELMA 2023-2024**

Luontopäiväkoti Norlandia Kaisla

Sisällys

1. Kasvatuksen ja oppimisen arvot ja oppimiskäsitys
2. Toimintakulttuuri
3. Oppimisympäristöt ja työtavat
4. Laaja-alainen osaaminen ja opetuksen eheyttäminen
5. Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena
6. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet
7. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet Norlandia Päiväkodin esiopetuksessa
8. Esiopetuksen työajat lukuvuonna 2023–2024
9. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki / Oppilashuolto
10. Norlandia Päiväkodin esiopetuksen henkilöstö ja lapsimäärä lukuvuonna 2023–2024

1. Kasvatuksen ja opetuksen arvot ja oppimiskäsitys

Esiopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdäksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi yksilönä ja yhteisönsä jäsenenä. Lapsilla on oikeus oppia sekä rakentaa käsitystään itsestään ja maailmasta omien lähtökohtiensa mukaisesti.

Lapsilla on oikeus oppia leikkien ja iloita oppimastaan. Lasten aikaisemmat kokemukset ja taidot ovat osa heidän oppimisen polkuaan. Lasten erilaisuutta sekä erilaisia tapoja toimia ja oppia arvostetaan. Lasten käsityksiä ja mielipiteitä pidetään tärkeinä, ja he osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen sekä edellytystensä mukaan toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Lapsia rohkaistaan yhdessä tekemiseen ja yhteisöllisyyteen.

Jokaisella lapsella on oikeus hyvään opetukseen. Kannustava palaute ja oikeudenmukainen kohtelu kuuluvat hyvään esiopetukseen. Lapsilla on oikeus ilmaista itseään ja ajatuksiaan, käsitellä tunteita ja ristiriitoja sekä kokeilla ja opetella uusia asioita. Esiopetus tukee lasten kykyä ymmärtää arvoja, noudattaa terveellisiä elämäntapoja sekä kehittää tunnetaitojaan ja kauneudentajujaan. Esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien yhteistyö auttaa turvaamaan lasten hyvinvointia.

Esiopetuksen henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen erilaisiin perheisiin sekä kotien erilaisiin katsomuksiin, uskontoihin, perinteisiin ja kasvatuskäsityksiin on rakentavan vuorovaikutuksen ja opetuksen perusta.

Esiopetuksessa noudatetaan kestävän elämäntavan periaatteita ja otetaan huomioon sen eri ulottuvuudet: sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja ekologinen. Esiopetus toimintaympäristönä tukee lasten tasa-arvoisuutta. Siihen sisältyvät muun muassa mielipiteiden ja sukupuolten tasa-arvo. Esiopetus edistää lasten mahdollisuuksia kehittää kykyjään ja tehdä valintoja ilman sukupuolesta johtuvia ennako-odotuksia ja rajoituksia. Tasa-arvopyrkimyksiä täydentää laaja-alainen yhdenvertaisuuden periaate. Opetus on lapsia puoluepoliittisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamaton. Esiopetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana. (EOPS luku 2.3, s. 15)

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapset omaksuvat uusia tietoja ja taitoja vuorovaikutuksessa toisten lasten, opettajien, eri yhteisöjen ja lähiympäristön kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset ja ajattelu yhdistyvät. Olennaista oppimisessa on lasten oma toiminta ja luottamus omiin mahdollisuuksiinsa oppijana. Lisäksi lasten tahdolla ja kehittyvällä taidolla toimia yhdessä on merkitystä oppimiselle. Lapset oppivat esiopetuksessa leikkien, liikkuen, tutkien, erilaisia työtehtäviä tehden, itseään ilmaisten sekä taiteisiin perustuvassa toiminnassa. Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppimisen lähtökohtana ovat kunkin lapsen aiemmat kokemukset ja hänen osaamisensa. On tärkeää, että uusilla opittavilla tiedoilla ja taidoilla on yhteys lasten arkeen ja kokemusmaailmaan. Esiopetuksen ohjatussa toiminnassa ja leikkissä lapset opettelevat toimimaan yhteistyössä muiden kanssa ja asettamaan tavoitteita omalle ja yhteiselle toiminnalle. Lapsia kuunnellaan, kuullaan ja heidän kanssaan keskustellaan sekä ohjataan heitä ottamaan huomioon toiset. Näin lapsille syntyy

kokemus ryhmän ja yhteisön jäsenyydestä. Tavoitteena on, että uusien tietojen ja taitojen oppiminen herättää lapsissa halun oppia lisää. (EOPS luku 2.4, s. 16)

Sipoon kunnan visio:

” Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamisella Sipoosta Suomen halutuin.”

Norlandia Päiväkodit arvoperusta

Norlandia Päiväkodeilla varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen arvoperusta muodostuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kuvatuille arvoille sekä Norlandia Care Groupin arvoille ja Norlandia Päiväkotien pedagogisille kulmakiville.

Norlandia Care Groupin **arvot**:

OSAAMINEN: Norlandialaiset ovat osaajia. Arvostamme työssämme ammattimaista otetta ja kykyä sitoutua työhön. Kehitämme osaamistamme jatkuvasti ja ongelmatilanteissa olemme ratkaisukeskeisiä.

TAVOITTEELLISUUS: Haluamme jatkuvasti kehittää organisaatiotamme paremmaksi. Työntekijämme kokeilevat rohkeasti uusia tapoja tavoitteidensa saavuttamiseksi. Hyvin hoidettu työ, innovatiivisuus ja halu kehittyä ovat tärkeässä roolissa.

KUNNIOITUS: Kohtaamme toiset ihmiset avoimesti ja kunnioituksella. Haluamme luoda hyviä, kestäviä ja merkityksellisiä suhteita. Erilaiset maailmankatsomukset ja vuorovaikutteisuus tekevät arjesta kiinnostavan ja auttavat meitä kehittymään työssämme. Kaikki ovat tasa-arvoisia ja kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa. Otamme toiset ihmiset huomioon kaikessa tekemisessämme. Kohtelemme toisia huomaavaisesti ja empaattisesti.

AKTIIVISUUS: Otamme jokaisen päivän vastaan energisellä ja päättäväisellä asenteella. Haluamme tarjota vain parasta, sillä tiedämme sen heijastuvan takaisin työhömmе. Haluamme näyttää osaamisemme ja olemme aina valmiita oppimaan uutta.

Norlandia Päiväkotien **pedagogiset kulmakivet**:

YKSILÖLLISYYS: Kasvatamme lapsia yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Luomme tavoitteita ja toimintatapoja yhdessä huoltajien kanssa.

TURVALLISUUS: Oppiminen ja leikki ovat hauskaa, kun lapsella on turvallinen olo.

SENSITIIVISYYS: Havaitsemme lapsen aloitteet ja reaktiot ja vastaamme niihin lapsen toimintaa tukevalla tavalla.

SITOUTUNEISUUS: Huolehdimme, että sekä omaehtoinen että ohjattu toimintamme ovat lapselle merkittäviä ja tärkeitä. Meille on tärkeää, että lapsen osallisuus ja hyvä motivaatio toteutuvat.

Pedagogiset kulmakivemme näkyvät kohtaamisissamme, vuorovaikutuksessamme ja toiminnassamme lasten kanssa.

Norlandia Päiväkotien **oppimiskäsitys** on yhtenevä varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden oppimiskäsityksen kanssa. Perusteissa kuvattuja asioita on myös Norlandian Osaamista ja oivalluksia -konseptissa. Norlandia Päiväkotien kasvattaja keskittyy tämän lisäksi positiiviseen pedagogiikkaan kasvattaen ja opettaen lasta korostamalla lapsen onnistumisia ja vahvuuksia. Positiivisuuteen keskittymällä lapsen käsitys itsestään innokkaana ja taitavana oppijana lisääntyy.

Kaksikielisen ja luonnonriikkaan Sipoon painopisteinä ovat kieli, liikunta ja luonto, joiden avulla lasten hyvinvointia ylläpidetään.

2. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia, joka kehittyy esiopetusyhteisön vuorovaikutuksessa. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat esiopetusta koskevat säädökset sekä opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisissa suunnitelmissa määritellyt arvot, oppimiskäsitys sekä esiopetusta koskevat tavoitteet. Sitä muovaavat myös johtamisrakenteet ja käytännöt, henkilöstön ammattitaito sekä käytettävissä olevat tilat, välineet ja materiaalit. Toimintakulttuuri näkyy esiopetusyhteisön vuorovaikutuksessa, ilmapiirissä sekä pedagogisissa käytännöissä ja vaikuttaa aina lasten kohtaamaan esiopetuksen laatuun. Hyvä toimintakulttuuri edistää oppimista ja hyvinvointia esiopetusyhteisössä. (EOPS luku 3.1, s. 22–23)

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet:

1. Kaikille yhteinen esiopetus
2. Oppimisen ja oivalluksen ilo
3. Lapsi osallisena ja oman elämänsä toimijana
4. Hyvinvointi ja turvallinen arki

Toimintakulttuuri ja sen kehittäminen Norlandia Päiväkodin esiopetuksessa

Jokaisen esiopetusyksikön toimintakulttuuri on muuttuva, tämän vuoksi sitä on arvioitava ja kehitettävä säännöllisesti. Yhteisten tavoitteiden asettaminen sekä niihin sitoutuminen ovat tärkeä osa Norlandia Päiväkotien toimintaideologiaa. Norlandia Päiväkotien pedagogiset kulmakivet ovat toimintakulttuurimme ydin.

Johtaminen on oleellinen osa kehittyvää ja osallistavaa toimintakulttuuriamme. Varhaiskasvatustyöyksikön esimies rohkaisee ja kannustaa työyhteisöään arvioimaan ja kehittämään säännöllisesti toimintakulttuuria ja omalla esimerkillään tekee yhteisesti sovittua näkyväksi.

Tavoitteenamme on yhteisö, joka on kannustava, kunnioittava ja kehittyvä. Toimiva ja työssään viihtyvä työyhteisö sitoutuu yhteisiin toimintatapoihimme. Koulutamme henkilöstöämme säännöllisesti.

Norlandia Päiväkodeilla olemme sitoutuneet toimimaan Osaamista ja oivalluksia - toimintakonseptimme mukaisesti. Näin tuemme lasten kasvua innovatiivisiksi ja luoviksi yksilöiksi. Haluamme vahvistaa ja kehittää lapsen tiedon janoa sekä innokkuutta tutkia ja ihmetellä. Tavoitteenamme Norlandia Care Groupissa on ”elinikäinen leikin ja oppimisen ilo”. Päiväkotien viikoittain toteutuviissa tiimi-/talon palaverissa yhdessä keskustellen arvioimme ja kehitämme yksikön toimintakulttuuria.

Toimintavuoden alkaessa teemme tiimisopimukset, joissa sovimme yhteiset linjaukset ja tavat toimia. Esiopetusryhmän kasvattajat luovat toimintasuunnitelmaa uudelle esiopetusryhmälle alkusyksystä. Suunnitelmia arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti esiopetusvuoden aikana.

Toimintavuoden lopussa yksiköt arvioivat kulunutta vuotta toimintavuoden arviointi -lomakkeen pohjalta. Tähän osallistuvat myös Norlandia Päiväkotien esiopetusryhmät.

Perheiltä saamme vuosittain asiakastyytyväisyyskyselyn kautta palautetta toiminnan sisällöstä sekä laadusta. Jokaisen perheen kanssa käytävässä lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman laadinnan yhteydessä saamme tärkeää tietoa jokaisesta lapsesta yksilönä sekä perheen toimintatavoista ja arvoista.

Norlandia päiväkodeilla on säännöllisesti työtyytyväisyyskysely. Lisäksi yksikön esimies pitää jokaisen työntekijän kanssa vuosittain kehityskeskustelun, jossa yhdessä arvioidaan toimintatapoja sekä luodaan kehittymistavoitteita. Kehityskeskustelun kautta tavoitteenamme on kannustaa säännölliseen itsearviointiin.

Miten toteutamme toimintakulttuuria Norlandia Päiväkodin esiopetuksessa periaatteiden 1-4 mukaan:

- Norlandia Päiväkodin esiopetus pohjautuu positiiviseen pedagogiikkaan. Lapsen esiopetus etenee yksilöllisten tavoitteiden mukaan. Tavoitteet muodostetaan korostaen lapsen omia onnistumisia ja vahvuuksia.
- Korostamme lapsen osallisuutta ja annamme lapselle kokemuksen, että hän saa itse vaikuttaa itseään koskevaan päätöksen tekoon. Lapsi voi vaikuttaa siihen, missä hänen on mukava työskennellä – mikä paikka esiopetustilasta on hyvä juuri hänelle keskittyä. Lapsi vaikuttaa itse, miten paljon hän ottaa ruokaa lautaselle tai mikä paikka lepo- / satuhetkellä on hänelle hyvä. Lasta kuunnellaan oppimisen tavoitteita asetettaessa – mitä sinä haluat eskarissa oppia tai kuka voisi auttaa sinua oppimaan.
- Eskarilaisten kanssa harjoitellaan ottamaan pienin askelin vastuuta omasta oppimisesta. Harjoitteleminen suunnittelemaan aluksi päivän ja myöhemmin mahdollisesti jo muutaman päivän ohjelmaa yhdessä lapsen kanssa – ”tänään teemme vesivärimalauksen ja harjoitteleminen kirjainta U. Voit itse valita, missä järjestyksessä teet päivän tehtävät” jne.
- Jokaisessa esiopetusyksikössämme laaditaan kiusaamisen ennalta ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma. Huolehdimme, että lapsi kokee kuuluvansa omaan ryhmäänsä ja kokee olevansa kiva kaveri. Hän osaa olla ystävällinen ja osaa ottaa muiden tunteet huomioon.

Erimielisyyksien selvittämistä harjoitellaan kannustaen ja positiivisessa ilmapiirissä – ”tiedän, että olet kiva lapsi ja osaat lohduttaa kauniisti kaveriasi”.

- Lapsille opetetaan hyvinvointia edistäviä elämäntapoja pienin, mutta merkittävin arjen teoin. Kädet pestään, likaiset vaatteet vaihdetaan puhtaisiin, märät sukat laitetaan kuivumaan, metsäretkelle eväsjuomaksi valitaan vesi.
- Lasten kanssa keskustellaan turvallisuudesta esiopetusikäiselle sopivalla tavalla. Pohditaan, miksi ekarissa ja kotona on lapsille sääntöjä ja miksi yhteisiä sopimuksia on tärkeää noudattaa.

Norlandia Päiväkodissa esiopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä ja arviointia ylläpidetään hyvien suunnittelukäytäntöjen avulla. Lapselle laaditaan Sipoon kunnan ohjeiden ja pohjien mukaisesti lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma. Esiopetusryhmän kasvattajat pitävät kiinni viikoittaisen tiimipalaverin toteutumisesta. Tiimipalaverissa pääpaino on arvioinnilla ja kehittämisellä. Aikaa vartaan myös tulevan toiminnan ja opetuksen suunnitteluun. Toimintakulttuuria kehitetään jatkuvasti toimintaa havainnoiden ja dokumentoiden sekä lapsilta, huoltajilta ja yhteistyökumppaneilta tulleiden palautteiden ja toiveiden pohjalta.

3. Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan esiopetuksessa tiloja, paikkoja, välineitä, yhteisöjä ja käytäntöjä, jotka tukevat lasten kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monitahoisia ja joustavia kokonaisuuksia. Ne tarjoavat mahdollisuuksia leikkiin, luoviin ratkaisuihin ja asioiden monipuoliseen tarkasteluun lapsia motivoivia ja toiminnallisia työtapoja käyttäen.

Kehittämistä ohjaavat näissä perusteissa määritellyt arvoperusta, oppimiskäsitys sekä toimintakulttuurin kehittämiseksi asetetut tavoitteet. Lisäksi otetaan huomioon lasten osaaminen, heidän kiinnostuksen kohteensa ja yksilölliset tarpeensa sekä luvussa 4 kuvatut esiopetuksen toteuttamisen periaatteet. Oppimisympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä. Ne tarjoavat myös mahdollisuuksia leikkiä ja työskennellä rauhassa ja kiireettömässä ilmapiirissä. Oppimisympäristöissä kiinnitetään huomiota ergonomiaan, ekologisuuteen, esteettisyyteen, esteettömyyteen ja sekä tilojen valaistukseen, sisäilman laatuun, siisteyteen ja viihtyisyyteen.

Oppimisympäristöjä kehitetään niin, että ne edistävät vuorovaikutusta ja yhteisöllistä tiedon rakentumista. Yhteisesti sovitut säännöt ja toimintatavat luovat ilmapiiriltään turvallisen ja muita kunnioittavan oppimisympäristön. Monipuoliset oppimisympäristöt tukevat lasten aktiivisuutta, terveen itsetunnon ja sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä oppimaan oppimisen taitoja ja tasa-arvoa. Lapset osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen. Heidän ideansa ja tuotoksensa näkyvät oppimisympäristöissä. Tämä tukee lasten osallisuutta ja antaa heille onnistumisen kokemuksia sekä vahvistaa vuorovaikutusta vertaisryhmän kanssa.

Oppimisympäristöinä käytetään ulko- ja sisätiloja, lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä. Esiopetuksessa käytetään ja sovelletaan myös tieto- ja viestintäteknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi hyödynnetään eri yhteistyökumppaneiden, kuten kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntatoimen tarjoamia mahdollisuuksia. Lasten omia leikkikaluja, tieto- ja viestintäteknologisia laitteita ja muita välineitä voidaan käyttää huoltajien kanssa sovituilla

tavoilla. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat lapsille kokonaisvaltaisen oppimaiseman ja kannustavat aktiiviseen, yhteisölliseen ja itsenäiseen oppimiseen. (EOPS luku 3.2, s. 23–24)

Ohjattu ja lasten omaehtoinen leikki sekä havainnolliset, lasten aktiivisuutta ja luovuutta edistävät työtavat ovat olennainen osa esiopetuksen toimintaa. Työtapojen valintaa ja käyttöä ohjaavat esiopetukselle asetetut tehtävät ja tavoitteet sekä lasten tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Monipuolisilla työtavoilla tuetaan lasten kasvua ja oppimista, heidän laaja-alaisen osaamisensa (luku 2.5) kehittymistä sekä vahvistetaan heidän sosiaalisia taitojaan.

Esiopetuksessa työtavat ovat sekä oppimisen väline että opetteluun kohde - vähitellen kehittyvä taito, jota lapset tarvitsevat oppimisen polulla. Tämän vuoksi on tärkeää, että opettaja ohjaa lapsia kokeilemaan ja käyttämään erilaisia työtapoja ryhmissä, työpareina ja itsenäisesti. Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun, työtapojen valintaan ja tekevät erilaisia työtehtäviä. Tämä on arjen osallisuutta, jonka tavoitteena on tukea lasten aloitteellisuuden kehittymistä ja omaa vastuunottoa. Oppimista edistää se, että lapset ovat mukana miettimässä työskentelyn tavoitteita ja he tietävät, mitä heiltä odotetaan. Tehtyjen valintojen ja työskentelyn onnistumista arvioidaan yhdessä.

Leikkiessään lapset oppivat ja hahmottavat maailmaa. Tämän vuoksi leikki eri muodoissaan on keskeistä esiopetuksessa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat tarjoavat elämyksiä ja vahvistavat lasten oppimismotivaatiota. Tavoitteena on, että lapset käyttävät kaikkia aistejaan, liikkuvat, kehittävät muistiaan ja mielikuvitustaan sekä nauttivat oivaltamisesta. Oppimisen ja yhteisöllisten toimintatapojen kehittymisen tukemiseksi esiopetuksessa käytetään esimerkiksi erilaisia pelejä. Yhdessä työskennellessä lapsia rohkaistaan kyselemään, ihmettelemään, tutkimaan, päättellemään ja ratkaisemaan ongelmia sekä toimimaan tavoitteellisesti yhteisen päämäärän suuntaisesti. Lapsille järjestetään myös mahdollisuuksia kokeilla ja toimia itsenäisesti.

Monipuolisten työtapojen käyttö edellyttää, että oppimisympäristöissä on riittävästi erilaisia leikkiin ja opetteluun soveltuvia materiaaleja, havainto- ja työvälineitä sekä mahdollisuuksia käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa. Toimivat oppimisympäristöt tarjoavat tilaisuuksia eriyttää lasten työskentelyä. Onnistumisen kokemuksilla ja kannustavalla palautteella tuetaan lasten myönteisen itsetunnon kehittymistä. Tavoitteena on, että lasten halu kokeilla ja opetella vahvistuu ja heille syntyy luottamus siihen, että he pystyvät oppimaan uutta. Työtapoja kehitetään yhteisesti henkilöstön itsearviointin sekä lapsilta ja huoltajilta saadun palautteen perusteella. (EOPS luku 4.1, s. 28)

Oppimisympäristöt ja työtavat sekä niiden kehittäminen Norlandia Päiväkodin esiopetusryhmässä

Yksikkömme on tiloiltaan selkeä, jäsenelty, esteettinen ja siisti. Päiväkotimme sisäväriyty on kaunis, harmoninen ja rauhoittava. Tiloissamme on lasten ja aikuisten hyvä olla. Lasten työt laitamme kauniisti esille lasten tasolle. Leikki- ja toimintavälineille on jokaiselle omat paikkansa ja ne ovat lasten saatavilla. Meillä on käytössä paljon erilaista luonnon tutkimiseen innostavaa välineistöä. Lasten omat vaatteet ja kengät ovat niille varatuilla paikoilla. Yhdessä lasten kanssa opetlemme huolehtimaan omista tavaroista ja vaatteista. Eskarilaisen oma lelu saa meillä olla mukana päiväkodin arjessa leikkejä rikastuttamassa ja osallisuuden tunnetta luomassa joka päivä.

Hyödynnämme aktiivisesti myös ympäröivää luontoa ja rakennettua ympäristöä **oppimisympäristönämme**. Teemme aktiivisesti metsäretkiä.

Esiopetusryhmässä lapsilla on käytössä tietokone ja ipad, joita hyödynnetään opetuksessa eri tavoin. Oppimisympäristön turvallisuuden takaamiseksi yksikköömme on laadittu mm. piha-alueen valvontasuunnitelma, lähialueen etsintäsuunnitelma, retkisuunnitelma sekä palo- ja pelastussuunnitelma.

Oppimisympäristön toimivuutta arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti osana lapsihavainnointia ja työyhteisön viikoittaisia palavereita. Lasten ajatuksia ja toiveita oppimisympäristön muokkaamiseksi kuunnellaan tarkasti ja tehdään muutoksia näiden pohjalta.

Norlandia Päiväkodin esiopetuksessa erilaisia **työtapoja** käytetään vaihtelevasti. Työtapojen valintaan vaikuttaa vahvasti lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Huolellisen lapsihavainnoinnin tuloksena esiopettaja osaa valita kullekin eskarilaiselle mielekkään työtavan. Panostamme siihen, että lapsi saa itse tutkia, kokeilla ja oivaltaa.

4. Laaja-alainen osaaminen ja opetuksen eheyttäminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu läpi elämän. Se vahvistuu vähitellen oppimisen polun aikana eri tiedon- ja taidonaloihin liittyvässä opiskelussa sekä arjen toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Laaja-alaisen osaamisen tarve korostuu ympäröivän maailman muuttuessa. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu ja työn teko sekä kansalaisena toimiminen edellyttävät nyt ja tulevaisuudessa laajaalaista, tiedonalarajat ylittävää osaamista.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämisen tehtävä otetaan huomioon kaikessa esiopetuksen toiminnassa: toimintakulttuuria ja oppimisympäristöjä kehitettäessä sekä kasvatus- ja opetustyössä. Tehtävä perustuu valtioneuvoston asetuksen periaatteelle tarkastella opetusta kokonaisuutena. Sen toteutuminen edellyttää suunnitelmallista työskentelyä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia sekä esi- ja perusopetuksen yhteistyötä.

Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen edistää lasten kasvua yksilöinä ja yhteisönsä jäseninä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tukevat heidän valmiuttaan suuntautua elinikäisen oppimisen polulle ja luovat pohjaa kestäväen elämäntavan omaksumiselle. Esiopetuksessa painopisteenä ovat kestäväen elämäntavan sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat. Lasten laaja-alaisen osaamisen kehittymiseen vaikuttaa opeteltavia tietosisältöjä enemmän se, miten esiopetuksessa työskennellään, millaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan sekä miten lasten oppimista ja hyvinvointia tuetaan. (EOPS luku 2.5, s. 16–19)

Laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet ja niiden suunnittelun periaatteet Norlandia Päiväkodin esiopetusryhmässä

Norlandia Päiväkodin esiopetuksessa on tavoitteena, että laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet ovat osa jokapäiväistä arkea. Ne ohjaavat esiopetuksen suunnittelua ja arviointia.

Ajattelu ja oppiminen:

Esiopetuksessamme lapsia kannustetaan pohtimaan, keskustelemaan, ihmettelemään ja oivaltamaan. Yhteinen iloitseminen ja kannustaminen ovat läsnä. Lapset pohtivat omaa oppimistaan ja opettavat toinen toisiaan. Luomme pohjaa lapselle elinikäiselle oppimiselle. Lasten ajatuksia ja oppimista dokumentoidaan ja niihin palataan yhdessä lasten kanssa.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu:

Ohjaamme lapsia kunnioittavaan, arvostavaan ja hyväksyvään tapaan kohdata muita ihmisiä. Tutustumme muihin kulttuureihin ja vietämme yhteisiä juhlia.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot:

Esiopetuksen arki tarjoaa lapsille joka päivä mahdollisuuksia harjoitella omasta itsestään ja tavaroistaan huolehtimista. Omat ja eskarin yhteiset tavarat laitetaan käytön jälkeen omille paikoilleen. Lapset pakkaavat päivän päätteeksi omat reppunsa. Ruokailun yhteydessä käsitellään terveellisiä ruokailutottumuksia. Aikuisten esimerkillä ylläpidetään positiivisuutta ja myönteistä otetta asioihin. Pyrimme antamaan lapsille mallin, että erimielisyydet ja pulmat ovat ratkaistavissa ja edessä on aina uusi mukava päivä.

Monilukutaito:

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinna ja tuottamisen taitoja. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin symboleihin esitettyihin viesteihin. Oppimisympäristössä lapset näkevät sannallisia, numeerisia ja kuvallisia viestejä. Mediakasvatus on osa esiopetustamme. Lapset tuottavat itse eri symbolein esitettyjä viestejä.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen:

Esiopetuksessamme lapsilla on käytössä ipadeja, joita käytetään monipuolisesti opetuksessa. Lapset harjoittelevat esiopetuksen oppimisen alueita myös erilaisten opettajan valitsemien ohjelmien avulla. He kuvaavat ja videoivat itse omia leikkejään, tuotoksiaan ja arkeaan.

Osallistuminen ja vaikuttaminen:

Lapsen osallisuus omassa arjessaan on meille hyvin tärkeää. Lapsi vaikuttaa omaa arkeaan koskeviin asioihin – mikä on sopiva ruoka-annos sinulle, millaisin vaattein sinulla on hyvä olla ulkona, missä paikassa eskaritilaa sinun on hyvä tehdä tehtäviäsi, miten saisimme kaikki mukaan leikkiin jne. Harjoittelemme jo eskarissa pienin askelin ottamaan vastuuta omasta oppimisesta.

Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa sekä yhteistyökumppanit:

Norlandia Päiväkotien esiopetuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä huoltajien, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä mahdollisten tuen tahojen kanssa. Esiopettaja suunnittelee yhteistyömuodot esiopetusvuoden alkaessa.

Yhteistyö esiopetuksessa

- Yhteistyö yhteistyökoulun kanssa toimintakauden aikana, kun se on määritelty. Erityisesti yhteistyö alkuopetuksen kanssa ja meille osoitetun kummiluokan kanssa sovittu toiminta.
- Moniammatillinen yhteistyö tarvittaessa eri tahojen kanssa.
- Koulun laaja-alainen erityisopettaja ja oppilashuoltoryhmä on käytettävissämme.

Yhteistyö huoltajien kanssa:

- päivittäiset kohtaamiset
- avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus
- Päiväviesti KidPlanin kautta
- Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman laadinta
- vanhempainillat
- juhlat
- tapahtumat
- Norlandia Kahvilat

Yhteistyö siirtymävaiheissa:

Noudatamme Sipoon kunnan esikoulujen ops 2016 päätettyä siirtymävaiherunkoa; siirtymävaihe varhaiskasvatus-esiopetus, esiopetus-alkuopetus.

Yhteistyökumppanit:

Päiväkodit, koulut, muut kunnan suomenkieliset esiopetusryhmät, kirjasto, seurakunta, perhekeskuksen työntekijät, psykologi, kuraattori, neuvolan työntekijät, puheterapeutti, toimintaterapeutti

5. Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena

Arvioinnin kaksi tehtävää esiopetuksessa:

arvioinnin avulla suunnitellaan ja kehitetään opetusta

arvioinnilla tuetaan kunkin lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista

Arviointi on havainnoinnin, dokumentoinnin, arviointipäätelmien ja palautteen muodostama kokonaisuus, johon osallistuvat opettajien lisäksi muu esiopetuksen henkilöstö sekä lapset ja huoltajat.

Esiopetuksen tehtävänä on edistää yhteistyössä huoltajien kanssa lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Tavoitteellisen ja lasten kehitystä tukevan opetuksen edellytyksenä on, että opettaja saa tietoa lasten aiemmista kasvuympäristöistä, kehittymisestä ja oppimisesta sekä mielenkiinnon kohteista. Keskeisiä tiedonlähteitä ovat lapsen huoltaja, aiemman varhaiskasvatuksen henkilöstö sekä lapsi itse. Esiopetuksen opettaja hyödyntää tietoja lapsen henkilökohtaisten tavoitteiden suunnittelussa yhteistyössä huoltajan ja lapsen kanssa. Suunnittelun apuna voidaan käyttää lapsikohtaista esiopetuksen oppimissuunnitelmaa.

Opettaja seuraa kunkin lapsen kehittymistä ja oppimista esiopetuksen aikana. Seurannan kohteena ovat lasten työskentely, käyttäytyminen ja heidän oppimisensa edistyminen eri tiedon- ja taidonaloilla. Seuranta perustuu jatkuvaan havainnointiin sekä monipuoliseen dokumentointiin. Lasten tekemät työt ja omat kokemukset ovat osa dokumentointia ja arviointia. Myös huoltajan havainnot lapsensa oppimisesta ja hyvinvoinnista ovat tärkeitä. Kootun seurantatiedon ja siitä

johdettujen arviointipäätelmien pohjalta opettaja suuntaa opetusta ja oppimisympäristöjä sekä lasten mahdollisesti saamaa tukea.

Opettaja ja lasta ohjaava muu henkilöstö antavat lapsille päivittäin rohkaisevaa ja kannustavaa palautetta lasten vahvuuksista ja kehittämisalueista. Koottua dokumentaatiota käytetään niin, että kukin lapsi voi havaita edistymistään. Tämä rakentaa lasten myönteistä käsitystä itsestään oppijana. On tärkeää, että huoltajat saavat usein palautetta lapsensa työskentelystä, käyttäytymisestä ja oppimisen edistymisestä, jotta he voivat osaltaan tukea lastaan.

Esiopetuksessa kehitetään lasten edellytyksiä itsearviointiin. Lapsia rohkaistaan kuvaamaan, mistä he esiopetuksessa pitävät, missä he ovat omasta mielestään onnistuneet ja mitä he haluaisivat opetella jatkossa. Opettaja ohjaa lapsia myös pohtimaan yhteisten tehtävien onnistumista. Lasten oppimisen polun aikana vähitellen kehittyvä itsearviointitaito on osa oppimisen taitoja.

On tärkeää, että tarpeelliset tiedot kunkin lapsen esiopetuksen aikaisesta työskentelystä sekä kasvun ja oppimisen etenemisestä ovat opettajan käytettävissä lapsen siirtyessä ensimmäiselle luokalle. Tämä varmistetaan esiopetuksen ja koulun henkilöstön sekä huoltajien ja lasten yhteistyöllä. Tietojen siirtämisessä voidaan hyödyntää esiopetuksen aikana koottuja kunkin lapsen etenemistä kuvaavia dokumentteja sekä lapselle mahdollisesti laadittua oppimissuunnitelmaa tai HOJKSia. Opetuksen järjestäjä vastaa toimivien siirtymävaiheen käytäntöjen luomisesta. Tietojen siirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. (EOPS luku 4.2, s. 29)

Arviointikulttuurin muodot ja kehittämisen tavoitteet Norlandia Päiväkodin esiopetuksessa

- Arviointi on jatkuvaa.
- Arviointiin osallistuvat esiopetuksen henkilöstö, huoltajat ja lapset. Myös yhteistyökumppaneilta saatua palautetta käytetään arvioinnissa.
- Esiopetuksen henkilöstö tekee jatkuvaa lapsihavainnointia ja dokumentointia. Tämän pohjalta on hyvä suorittaa arviointia ja luoda kehittämistavoitteita.
- Henkilöstön viikoittaisissa talon – ja tiimipalavereissa arvioidaan toimintaa.
- Yrityksen omaa sisäistä laadunvalvontaa ja kunnan yhteistyökumppaneilta saatua palautetta käytetään toiminnan kehittämiseen.
- Arvioinnin tarkoituksena on oppia työtapaa, jossa sekä lapset että aikuiset oppivat reflektoimaan omaa toimintaansa ja kehittämään työtapoja ja toimintaa sen pohjalta.

6. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Esiopetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista. Oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen lähtökohtina ovat lasten kiinnostuksen kohteet sekä tässä luvussa kuvatut opetukselle asetettavat yhteiset tavoitteet (kuvio 1). Yhteiset tavoitteet perustuvat eri tiedon- ja taidonaloista nouseviin, esiopetuksen kannalta oleellisiin opetuksen tavoitteisiin sekä laaja-alaiselle osaamiselle asetettuihin tavoitteisiin. Yhteiset tavoitteet ovat opettajan työtä ohjaavia tavoitteita.

Oppimiskokonaisuuksina toteutetun opetuksen tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvinvointia sekä tarjota monipuolinen perusta heidän osaamisensa edistymiselle. Leikki ja muut lapsille ominaiset tavat oppia ja työskennellä ovat opetuksen ja toiminnan lähtökohtana. Oppimiskokonaisuuksien kesto ja toteutustapa vaihtelevat valitun aihepiirin, tilanteen ja lasten oppimisen etenemisen mukaan. Lapset osallistuvat oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteutumisen arviointiin opettajan ohjauksessa. On tärkeää, että jokaisella lapsella on mahdollisuus oppia ja työskennellä omaan tahtiinsa sekä kehittää taitojaan vuorovaikutuksessa toisten lasten, opettajan ja muun henkilöstön kanssa monipuolisissa oppimisympäristöissä. Oppimiskokonaisuuksien tehtävä on tarjota lapsille uusia ja innostavia oppimiskokemuksia sekä mahdollisuuksia työskennellä kullekin lapselle sopivia oppimisen haasteita sisältävien tehtävien parissa. Opetuksessa otetaan huomioon lasten erilaiset tuen tarpeet ja annetaan lapsille riittävästi tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. (EOPS luku 4.3, s. 30–38)

7. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet Norlandia Päiväkodin esiopetuksessa

Ilmaisun monet muodot:

Musiikillisen, kuvallisen, sanallisen sekä kehollisen ilmaisun kehittäminen.

Kannustamme lapsia ilmaisemaan tunteita eri tavoin.

Omia näytelmiä, tarinoita, satuja.

Laulamme ja soitamme, tutustumme erilaisiin soittimiin.

Monipuolisuus, eri työtavat. Maalaamme, piirrämme, rakennamme erilaisia materiaaleja, hyödynnämme myös luonnonmateriaaleja.

Kierrätys

Lasten toiveet ja mielenkiinnon kohteet

Kielen rikas maailma:

Vahvistaa lasten kielellisiä taitoja ja valmiuksia.

Keskustelemme, juttelemme sekä lorutellemme.

Kuuntelemme ja reagoimme lasten kanssa juteltuihin asioihin.

Kannustamme lasta puhumaan ja kertomaan asioita.

Lorut, kirjat ja laululeikit.

Harjoitteleme kertomista, selittämistä ja puheen vuorottelua.

Vahvistamme uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin kulttuureihin.

Minä ja meidän yhteisömme:

Jokaisen omaan kulttuuriperimään tutustuminen ja niiden kunnioittaminen. Esikoululaisen kuulumisen ryhmään ja yhteisöön.

Tutkin ja toimin ympäristössäni:

Päiväkodin luontopainotteisuus monipuolistaa luonnollisesti myös esiopetuksemme työskentelytapoja. Oppimiskokonaisuuksien syventäminen elämyksellisesti luonnossa, tutkien ja ihmetellen, tukee jokaisen lapsen oppimista, sekä toisaalta mahdollistaa monipuolisen leikin, sekä alati muuttuvan oppimisympäristön.

On tutkittu, että nimenomaan metsässä työskentely vähentää stressiä, parantaa keskittymiskykyä, sekä lisää myönteisiä tunteita niin itseä, kuin myös toisia ihmisiä kohtaan. Metsässä toimimisella

onkin keskeinen merkitys yhteisöllisen ajattelun, sekä erilaisten ryhmätyötaitojen harjaantumisen kannalta.

Esiopetusryhmän lähimetsä toimii paitsi oppimisen kenttänä, myös aistillisena toisena ryhmätilana, jossa lapsen terve, elinikäinen suhde luontoon ja kestäväan kehitykseen suuntaavaan ajattelumalliin kehittyy luonnollisesti. Lähimetsään tutustutaan ja sen monimuotoisuutta vaalitaan. Tavoitteena on opettaa lapsille metsässä liikkumisen ja toimimisen yleiset käytännöt, sekä herättää kiinnostus luonnon vaalimiseen, sen suojelemiseen.

8. Esiopetuksen työajat lukuvuonna 2023-2024

Tuntikehys ja Sipoon-tunnit

Esiopetus: 752 tuntia/lukuvuosi

Lukuvuoden työ- ja loma-ajat

Lukuvuoden koulupäivät yhteensä 188 pv.

Syyslukukausi: 9.8.2023 – 21.12.2023

Syysloma: 18.10.2023 – 22.10.2023

Kevätlukukausi: 8.1.2024 -1.6.2024

Talviloma: 19.2.2024 – 25.2.2024 (vk. 8)

Lomapäivät: Kiirastorstai 28.3.2024

Helatorstain jälkeinen perjantai 10.5.2024

Lukuvuosi päättyy (la) 1.6.2024

9. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki/Oppilashuolto

Oppilashuollon tavoitteet ja toimintatavat Sipoon kunnassa

*Oppilashuollon teemana on **oppilaiden osallisuuden vahvistaminen**. Opetussuunnitelman mukaan koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen, niin oman oppimisen kuin koko koulun toiminnan suhteen. Osallisuuden tulee näkyä myös opetuksessa, esim. työtapojen valinnassa. Osallisuus vahvistaa yhteisöllisyyttä koulussa ja luokassa.*

Oma oppiminen. *Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa oppilaat ovat mukana asettamassa tavoitteita omalle oppimiselleen sekä suunnittelemassa sisältöä ja työtapoja.*

*Oppilaan **arvioinnin** tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan monipuolisesti. Oppilaita tuetaan oman oppimisprosessin ymmärtämisessä sekä oman edistymisen näkyväksi tekemisessä. Oppilaita ohjataan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä ja antamaan rakentavaa palautetta toisilleen ja opettajille.*

*Koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva **oppilaskunta**. Oppilaskunnan tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.*

*Esiopetus kuuluu koulun erityisopetuksen ja oppilashuollon piiriin esiopetuspaikasta riippumatta. Koulun **oppilashuoltoryhmä** toimii myös esiopetusikäisten oppilashuoltoryhmänä. Oppilashuoltoryhmä voi tarpeen mukaan vanhempien luvalla ottaa käsittelyyn yksittäisen esiopetusikäisen lapsen asian. Päiväkodin johtaja osallistuu kokouksiin pyydettyäessä mahdollisuuksien mukaan.*

Norlandia Päiväkodin esiopetuksen kasvun ja oppimisen tuki / oppilashuolto

- Norlandia Päiväkodin esiopetuksessa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan hyvää laadukasta esiopetusta erikokoisissa, joustavissa ryhmissä.
- Kun lapsella alkaa ilmetä tarvetta tukeen kehityksessään ja oppimisessaan, arvioidaan esiopetuksen ja hyvän oppimisympäristön toteutumista tästä näkökulmasta.
- Lähtökohtana säännöllisemmän ja vahvemman tuen tarvetta suunniteltaessa on lapsen vahvuudet ja kehitystarpeet, minkä avulla turvataan lapsen myönteisen minäkuvan ja terveen itsetunnon kasvua.
- Tuen järjestämisessä noudatamme Sipoon linjaamia pedagogisia, rakenteellisia ja hyvinvointia tukevia järjestelyjä.

9. Norlandia Päiväkodin esiopetuksen henkilökunta ja lapsimäärä lukuvuonna 2023–2024

Esikoulun opettaja: Jane Koljonen, lastenhoitaja Pii Kieppu

Esikoululaisten määrä: 10